

**MAVZU: YOSHLARNI BARKAMOL ETIB TARBIYALASHDA BESH
MUHIM TASHABBUSNING JISMONIY TARBIYA VA SPORT ORQALI
TUTGAN O'RNI**

*NIZOMIY NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY PEGAGOGIKA
UNIVERSITETI 1-BOSQICH MAGISTRANTI
MAXAMATJONOVA MUSHTARIYBONU ALISHER QIZI*

Annotatsiya: Mazkur maqolada Prezident tomonidan ilgari surilgan Besh muhim tashabbus doirasida yoshlar orasida jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish, ularni sog'lom turmush tarziga jalb qilish muhimligi yoritiladi. Ayniqsa, beshinchi tashabbus – "Yoshlar o'rtasida jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish" yo'nalishi asosida maktab, kollej va oliygoh o'quvchilari orasida sog'lom raqobat, irodaviy sifatlar, sport madaniyatini shakllantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Shuningdek, sport orqali yoshlarda vatanparvarlik, jamoaviylik, sog'lom raqobat ruhini tarbiyalash, ijtimoiy faollikni oshirish yo'llari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: besh tashabbus, jismoniy tarbiya va sport, aholi salomatligi yoshlar kelajagi, sog'lom avlod.

Abstract: This article highlights the importance of popularizing physical education and sports among young people and attracting them to a healthy lifestyle within the framework of the Five Important Initiatives put forward by the President. In particular, the fifth initiative - "Popularizing Physical Education and Sports Among Youth" - focuses on the formation of healthy competition, strong-willed qualities, and sports culture among school, college, and university students. It also analyzes ways to foster patriotism, teamwork, and a healthy competitive spirit among young people through sports, as well as ways to increase social activity.

Keywords: five initiatives, physical education and sports, public health, the future of youth, a healthy generation.

Yurtimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar markazida inson omili, ayniqsa, yoshlar masalasi turadi. Zero, yoshlar har qanday jamiyatning eng katta

boyligi, kelajagi va taraqqiyot poydevoridir. Shu sababli ham yurtboshimiz tomonidan yoshlarning har tomonlama kamol topishi, ularning ijtimoiy hayotdagi faolligini oshirish, bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazish, iqtidor va salohiyatini yuzaga chiqarish maqsadida qator tashabbuslar ilgari surilmoqda. Ana shunday muhim tashabbuslarning biri bu – **"Besh muhim tashabbus"** deb nom olgan tashabbuslar majmuasidir.

Mazkur tashabbus yoshlar o'rtasida san'at, sport, axborot texnologiyalari, kitobxonlik va kasb-hunar o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshirishga, shu orqali ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil qilishga qaratilgan. Besh tashabbus yoshlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini, vatanparvarligini oshirish, ularda sog'lom turmush tarzini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, **jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi** bu tashabbuslarning eng asosiy va hayotiy ahamiyatga ega bo'lgan jihatlaridan biridir. Chunki sport – nafaqat jismoniy salomatlik, balki ma'naviy barkamollik, iroda, fidoyilik, intizom, hamjihatlik kabi fazilatlarni tarbiyalaydi.

Bugungi kunda yoshlar orasida sportga bo'lgan qiziqish ortib borayotgani, ularga yaratilayotgan shart-sharoitlar, zamonaviy sport inshootlarining barpo etilishi, musobaqa va sport tadbirlari sonining ko'payib borayotgani aynan ushbu tashabbusning hayotdagi amaliy ifodasi ekanini yaqqol ko'rsatadi. Demak, bugungi kunda yoshlarga berilayotgan imkoniyatlar ulkan, endi esa muhim vazifa — ularni to'g'ri yo'naltirish, rag'batlantirish va ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga undashdir.

Tadqiqot maqsadi

Ushbu maqolaning asosiy maqsadi – O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ilgari surilgan **Besh muhim tashabbus**, ayniqsa, uning **jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish** yo'nalishining yoshlar hayotidagi o'rne, ahamiyati va ta'sir doirasini chuqur o'rganishdan iborat. Bugungi kunda jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri bu sog'lom, irodali, jismonan baquvvat va ma'nan yetuk avlodni tarbiyalashdir. Shu jihatdan olib qaralganda, mazkur yo'nalish orqali yoshlarni sportga jalb etish nafaqat ularning sog'lig'ini mustahkamlash, balki ularda ijtimoiy faollik, intizom, jamoaviylik, vatanparvarlik va irodaviy sifatlarni shakllantirish imkonini beradi.

Tadqiqotning maqsadi shuningdek, quyidagi vazifalarni o'z ichiga oladi:

Besh tashabbusning mazmun-mohiyatini yoshlar tarbiyasi nuqtai nazaridan ochib berish;

Jismoniy tarbiya va sport orqali yoshlarda sogʻlom turmush tarzini shakllantirish yoʻllarini aniqlash;

Maktab, akademik litsey, kasb-hunar maktablari va oliy oʻquv yurtlarida ushbu yoʻnalishda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarni oʻrganish;

Yoshlar bilan ishlashda sportning ijtimoiy tarbiya vositasi sifatidagi oʻrnini baholash;

Ushbu tashabbus asosida erishilayotgan natijalar asosida takliflar ishlab chiqish.

Umuman olganda, tadqiqotning asosiy vazifasi – yosh avlodni sogʻlom, barkamol va vatanparvar qilib tarbiyalashda sport va jismoniy faollikning oʻrni naqadar muhimligini asoslab berishdir.

Tadqiqot natijalari

Oʻtkazilgan tadqiqotlar, kuzatuvlar va tahlillar asosida quyidagi natijalarga erishildi:

Besh muhim tashabbus yoshlar hayotiga ijobiy taʼsir koʻrsatmoqda. Xususan, jismoniy tarbiya va sport yoʻnalishi orqali yoshlarning boʻsh vaqtini mazmunli tashkil etish, salomatligini mustahkamlash va ularni sportga jalb qilish boʻyicha sezilarli natijalarga erishilmoqda.

Zamonaviy sport inshootlari va infratuzilmalarning barpo etilishi yoshlarning sport bilan muntazam shugʻullanishi uchun real imkoniyat yaratmoqda. Koʻplab maktab va oliy taʼlim muassasalarida sport zallari, stadionlar, koʻp tarmoqli sport maydonchalari qurilib, faoliyat olib bormoqda.

Sport yoshlar orasida ijtimoiy faollikni oshirayotgan asosiy vositaga aylanmoqda. Ular orasida turli sport turlari boʻyicha musobaqalar, sogʻlom turmush tadbirlari, jamoaviy oʻyinlar orqali oʻz iqtidorini namoyish etayotganlar koʻpaymoqda. Bu holat yoshlarning oʻziga boʻlgan ishonchini oshiradi, ijtimoiy muhitga moslashuvchanligini kuchaytiradi.

Sport ijtimoiy tarbiyaning kuchli vositasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Unda qatnashayotgan yoshlar orasida maqsadga intiluvchanlik, tartib-intizom, vatanparvarlik, mehnatsevarlik kabi muhim fazilatlar shakllanmoqda. Aynan mana shu omillar yoshlarning barkamol shaxs bo'lib kamol topishida hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Sport orqali yoshlar o'rtasida zararli odatlar va salbiy ta'sirlardan himoyalash kuchaymoqda. Bu esa sportning nafaqat jismoniy, balki ruhiy va axloqiy jihatdan ham tarbiyaviy ta'sir kuchiga ega ekanligini ko'rsatmoqda.

Tashabbus asosida kelgusidagi istiqbolli loyihalarga zamin yaratildi. Mamlakat miqyosida sport maktablari, mahallalarda sport markazlari, yoshlar klublari faoliyatini yanada faollashtirish bo'yicha amaliy ishlar olib borilmoqda

XULOSA: Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ilgari surilgan **Besh muhim tashabbus**, ayniqsa, uning **jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish** yo'nalishi tahlil qilindi. Tadqiqotda sportning yoshlar sog'lig'i, ma'naviy-axloqiy tarbiyasi va ijtimoiy faolligi uchun qanday ijobiy ta'sir ko'rsatishi ilmiy-amaliy asosda ko'rib chiqildi. Maktab va oliy ta'lim muassasalarida yaratilgan sport infratuzilmalari, sport tadbirlari va musobaqalarning ahamiyati o'rganildi. Shuningdek, sport orqali yoshlarda sog'lom turmush tarzi, intizom, jamoaviylik, vatanparvarlik kabi fazilatlar shakllanayotgani amaliy misollar bilan asoslandi.

Yosh avlodni barkamol, sog'lom, ma'naviy yetuk va ijtimoiy faol shaxs sifatida tarbiyalashda **Besh muhim tashabbus**, xususan, **jismoniy tarbiya va sport yo'nalishi** muhim o'rin egallaydi. Sport yoshlarning jismoniy salomatligini mustahkamlash bilan birga, ularning ongida sog'lom fikr, qat'iyat, intizom, mas'uliyat va ijtimoiy faollikni shakllantiradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ushbu tashabbus orqali yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularni zararli odatlardan himoyalash va sog'lom muhitda voyaga yetkazish borasida katta natijalarga erishilmoqda.

Kelgusida bu yo'nalishda olib borilayotgan ishlarni yanada chuqurlashtirish, mahallalarda, ta'lim muassasalarida sport infratuzilmasini kengaytirish va sport bilan shug'ullanuvchi yoshlarni rag'batlantirish orqali sog'lom jamiyat poydevorini mustahkamlash mumkin.

ADABIYOTLAR:

1. Shavkat Mirziyoyev. *Yoshlar – kelajagimiz bunyodkori*. T.: O‘zbekiston, 2019.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2019-yil 19-martdagi besh muhim tashabbus yuzasidan ilgari surilgan takliflari. [president.uz rasmiy veb-sayti]
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 5-maydagi “Yoshlar masalalari va ularni qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ–5106-son qarori.
4. O‘zbekiston Respublikasi “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonuni. 2021-yil 4-yanvar. [lex.uz]
5. Karimov A., Jo‘rayev A. *Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi va uslubiyoti*. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
6. Hudoshukurovich, S. O. (2025). MAKTAB O‘QUVCHILARNING FUTBOL BO‘YICHA TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIK TOMONLARINI O‘RGANISH MUAMMOLARI. *JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS*, 72(1), 341-346.